

Міністерство аграрної політики та продовольства України

**Харківський національний аграрний університет
імені В. В. Докучаєва**



**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ
ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО
ВИРОБНИЦТВА**

МАТЕРІАЛИ

**Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених, аспірантів і студентів
(24 – 25 квітня 2014 р.)**

*До 85-річчя
заснування економічного факультету*

Частина 2

Харків - 2014

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

В.К. Пузік, чл.-кор. НААНУ, д-р с.-г. наук, професор; **В.М. Петров**, канд. екон. наук, доцент; **О.І. Гудоров**, д-р екон. наук, професор; **Т.І. Олійник**, д-р екон. наук, професор; **О.В. Ульяновченко**, чл.-кор. НААНУ, д-р екон. наук, професор; **В.О. Бабенко**, канд. техн. наук, доцент; **І.О. Шарко**, канд. екон. наук, доцент; **Ю.Л. Філімонов**, канд. екон. наук, доцент.

Теоретико-методологічні засади ефективного розвитку аграрного виробництва : матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. молодих учених, аспірантів і студентів, 24 – 25 квітня 2014 р. У 2 ч. Ч. 2 / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків: ХНАУ, 2014. – 243 с.

До збірника увійшли результати досліджень вітчизняних та іноземних молодих науковців, аспірантів і студентів, які висвітлюють актуальні теоретико-методологічні та практичні проблеми підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, характеризують шляхи, форми та механізми досягнення розвитку аграрного сектора економіки.

Розраховано на вчених, викладачів, аспірантів та фахівців, які займаються питаннями розвитку аграрної економіки.

Видається за редакцією авторів.

ЗМІСТ

Секція 5. Роль державного управління у забезпеченні сталого розвитку аграрного виробництва

Атаева А.А., Мамметбердыев Д.Д. Сельское хозяйство Туркменистана: достижения и перспективы реформ	7
Белєвцова А.В. Економічна ефективність виробництва продукції рослинництва і можлива стабілізація її рівня в Україні	11
Виткалова С.О. Приоритетные направления государственной поддержки отрасли свиноводства в условиях вступления РФ в ВТО	15
Кібукевич О.М. Формування територій сільськогосподарських землекористувань на засадах сталого розвитку	17
Кубатка Т.Г. Перспективи підвищення ефективності виробництва продукції молочного скотарства в Україні	20
Курильців Р.М. Методи державного адміністрування землекористування в Україні	24
Лукаш С.М. Розвиток державного лізингу як передумова сталого аграрного виробництва	26
Лук'янчикова Т.В. Підвищення ефективності використання земельних ресурсів	30
Мушенко В.В. Бюджетна підтримка сільськогосподарського виробництва: фінансово-правові засади	33
Роганіна В.Є. Державна інвестиційна політика в аграрній сфері	35
Ставникович Т.М. Роль державного управління у забезпеченні сталого розвитку галузі птахівництва в Україні	38
Трейтяк І.І. Інтенсивність виробництва сільськогосподарської продукції в Україні: стан і перспективи	41

Секція 6. Наукове забезпечення сталого землекористування в сільгоспвиробництві

Абрамович О.В., Корнілов Л.В. Системний підхід до розвитку аграрного землекористування	45
Будзьяк О.С. Основні напрями підвищення економічної ефективності землекористування	48
Будзьяк В.М. Уточнення цільового призначення земель	51
Бухало О.В. Формування ринку землі в Україні	54
Вербова А.С. Проблеми створення проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозмін та впорядкування угідь	57
Голець М.В. Проектування протиерозійних заходів з метою підвищення ефективності використання земельних ресурсів	61
Зубар І.В. Об'єктивна необхідність включення землі сільськогосподарського призначення в економічний обіг	65
Колісник Г.М. Економічна оцінка трансформації сільськогосподарського землекористування у Полтавській області	68

Матвєєв П. М. Особливості економіко-екологічного розвитку системи землеволодіння та землекористувань у сільськогосподарських підприємствах ..	71
Назімова В.А. Сучасний стан сільськогосподарського землекористування в Україні: проблеми і шляхи їх вирішення.....	75
Нікітенко М.О. Ефективність використання земельних угідь у сільському господарстві	78
Панасюк Ю.А., Ліщинський А.Г. Формування ефективної системи управління меліорованими територіями.....	81
Ряснянська А.М. Розвиток відносин власності на землю в Україні	84
Степаненко Т.О., Белан Н.Ю. Вплив організації сівозмін на формування агроландшафтів	87
Тимошевський В.В. Методи експертних оцінок при організації використання і охорони земель.....	90
Хайнус Д. Д. Напрями використання нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь аграрних підприємств.....	94
Швець Ф. Д., Швець О.М. Управління агроландшафтами в Україні на сучасному етапі: проблеми та перспективи розвитку.....	98
Шевченко О.В. Проблеми обліку та реєстрації сільськогосподарських землекористувань в Україні	102
Шелудько В.М., Шелудько К.В. Проблеми сталого землекористування у сільськогосподарських підприємствах	105
Шовкопляс О.О. Ефективність використання земельних ресурсів аграрних підприємств	109

Секція 7. Науково-практичні засади формування та ефективного використання персоналу сільськогосподарських підприємств

Ульянченко О.В., Сумець О.М. Логістичний підхід і вертикально інтегровані структури в агробізнесі як перспективні напрями підвищення конкурентоспроможності підприємств.....	112
Агаєва А.М. Удосконалення менеджменту персоналу в сільськогосподарських підприємствах	114
Істоміна Л.С. Удосконалення організації управлінської праці в системі аграрних формувань.....	117
Коба Е.В. Удосконалення галузевої структури сільськогосподарських підприємств як чинник підвищення зайнятості	119
Кравченко С.В. Оптимізація параметрів структури управління у великих за розмірами аграрних формуваннях	123
Нагаєв В.В. Управління персоналом аграрних формувань в умовах великотоварного виробництва	125
Сабетова Т.В. Формирование показателей инновационной активности персонала.....	127
Чернега І.І. Мотиваційні чинники в управлінні персоналом	131

Секція 8. Організаційний розвиток та диверсифікація діяльності сільськогосподарських підприємств

Антощенкова В.В. Європейський досвід організації економічних відносин сільськогосподарських та молокопереробних підприємств	135
Василішин С.І. Управління оборотними засобами сфери обігу в контексті організаційного розвитку сільськогосподарських підприємств	139
Волкова І.М. Теоретичні засади інформаційно-консультаційної підтримки сільськогосподарських підприємств	143
Гноєва Ю.В. Шляхи підвищення ефективності витрат і собівартості сільськогосподарської продукції.....	145
Горох О.В. Організація кредитування сільськогосподарських підприємств України	149
Даниленко Н.О. Диверсифікація виробництва сільськогосподарських підприємств: сутність та показники вимірювання	151
Евсюкова В. П.О характере распределения мелкосеменных культур при использовании вибрационного высевального аппарата	154
Ефремов А.В., Ефремова Е.Н. Развитие маркетинга на предприятиях АПК	158
Кепко В.М. Внутрішній контроль як чинник ефективного управління аграрним підприємством	162
Краснощок А.В. Совершенствование механизмов антикризисного управления деятельностью сельскохозяйственных предприятий	164
Морозова Г.С. Особливості розвитку ринку лізингу в Україні	168
Нікітченко Н.В. Механізм формування прибуткової діяльності підприємства	171
Пашенко Ю. В. Теоретико-методичні основи диверсифікації в сільському господарстві.....	174
Різак О.С. Вирощування пивоварного ячменю – важливий напрямок підвищення рентабельності зернової галузі	176
Саковська О.М. Ефективність функціонування кооперативних структур в аграрному секторі економіки	179
Стасенко О.М. Ефективність виробництва зерна у Харківській області залежно від агрокліматичної підзони, форми діяльності та розмірів земельних угідь	183
Федулова И.Ю. Совершенствование экономических взаимоотношений в свеклосахарном подкомплексе АПК.....	186
Фінашина Г.В. Перспективи розвитку сільськогосподарських виробничих кооперативів в Україні.....	189
Шалигіна І.В., Липчей М.І., Чайка З.П. Методичні аспекти впровадження автоматизованої системи фінансового планування на сільськогосподарському підприємстві	192
Шевченко Н.І. Організаційно-економічний механізм реалізації місії обслуговуючих кооперативів	195

УДК 65.012.7:338.432

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

В.М. Кепко, канд. екон. наук, доцент

Уманський національний університет садівництва, Україна

Виробнича діяльність підприємницьких структур у сучасних умовах господарювання вимагає підвищення ефективності їх бізнесу, системного спостереження і перевірки фактів господарського життя. Тобто, сьогодні, як ніколи, для сільськогосподарських підприємств гостро постала необхідність щоденного контролю за використанням грошових і матеріальних ресурсів.

Контроль є важливим інструментом управління, основна мета якого полягає у забезпеченні успішного здійснення виробничих завдань, у своєчасності виявлення недоліків в діяльності підприємства і вжитті заходів щодо їх усунення. Однак, через відсутність органів зовнішнього контролю, які б пред'являли конкретні вимоги щодо внутрішнього контролю, та останній на підприємствах, як система, не діє [1].

Результативність підприємницької діяльності залежить в основному від рівня побудови системи управління організацією, яка б сприяла виконанню поставлених цілей засновників. На нашу думку, для втілення такої мети необхідно, передусім, раціонально сформулювати керівний апарат управління, який сприятиме виробництву якісної продукції, збільшенню вартості валової і товарної продукції, прибутку, підвищенню продуктивності праці, приділятиме більше уваги умовам адаптації молодих працівників, підвищенню рівня оплати та мотивації праці. Особливе місце у даному ланцюгу належить внутрішньому контролю діяльності аграрних підприємств.

Виконуючи одну із основних функцій управління на підприємстві, внутрішньогосподарський контроль трактується, з одного боку, як система заходів, визначених управлінським персоналом підприємства, що включає перевірку подій та фактів господарської діяльності, спрямованих на подолання виявлених недоліків і причин їх виникнення, а з іншого – впорядкування системи внутрішнього контролю з приводу забезпечення відповідності господарських рішень, прийнятих на підприємстві з реалізацією їх на практиці.

Дослідження діючої системи внутрішнього контролю аграрних підприємств свідчить про те, що основним її недоліком на сучасному етапі є проведення контролю після завершення господарських операцій, метою якого є визначення відхилення фактичних показників від планових [2].

При організації внутрішнього контролю повинна діяти система при якій кожний виробничий підрозділ повинен оцінювати і контролювати господарські процеси та операції щоденно. Таким чином, ефективна робота кожного

виробничого підрозділу вимагає організації такої системи, яка дала б змогу здійснювати повсякденний контроль за виконанням виробничої програми, сумою виробничих витрат і фінансовими результатами діяльності підрозділів підприємства.

В умовах ринкової економіки виникає необхідність бюджетування роботи первинних підрозділів. Річний бюджет первинного підрозділу підприємства є документом, який регламентує його діяльність і виконує роль бази для оцінки діяльності упродовж та в кінці року й матеріального стимулювання працівників за річні результати роботи (при командно-адміністративній системі функції такого документу виконувало «Госпрозрахункове завдання внутрішньогосподарського підрозділу»).

Дієвий механізм таких внутрішньогосподарських відносин застосовують сьогодні в багатьох сільськогосподарських підприємствах. Так, уже протягом тривалого періоду, в тому числі й сучасних умовах, застосовують такі відносини в ПП «Радівське» Калинівського району що на Вінниччині.

Впровадження яких при одночасному мудрому керівництві, правильній організації праці, вмілому ефективному управлінні виробничими процесами та збутовою політикою дало можливість всі роки існування підприємства забезпечити стабільність виробництва, прибутковість всіх галузей рослинництва і тваринництва, високу урожайність культур і продуктивність тварин. Основна риса, яка виділяє це підприємство серед інших – це збереження кількості працюючих.

Свою трудову діяльність у підприємстві з площею 1972 га ріллі здійснюють 204 працівники, з них 55 – у рослинництві і 149 – у тваринництві. За 2009-2013 роки середня врожайність зернових становить 63,2 ц/га, цукрових буряків – 452 ц/га, надій на корову – 6500 кг. Приватне підприємство за досліджуваний період (а це більше 20 років) має позитивну динаміку основних економічних показників виробничо-фінансової діяльності. Так, за 5 останніх років прибутку було одержано більше 1800 тис. грн. На протязі 2009-2013 років в підприємстві вартість основних виробничих фондів зросла з 25776 тис. грн. у 2009 р. до 38747 тис. грн. у 2013 р., тобто на 50 %. На 1 га ріллі щорічно вноситься 11,4 т органічних і 0,10 т мінеральних добрив. Щорічно підприємство виділяє кошти, а це більше як 500 тис. грн. на утримання соціальної сфери. За результатами роботи госпрозрахункові підрозділи одержують з фонду матеріального заохочення премії та доплату за продукцію.

Підсумовуючи вищевикладене варто відмітити, що в сучасних умовах господарювання внутрішньогосподарський контроль є важливою функцією управління, яка забезпечує підвищення ефективності господарської роботи аграрних підприємств.

Список використаних джерел: 1. Яворова Г.В. Підвищення ефективності внутрішньогосподарського контролю у діяльності сільськогосподарських підприємств / Г.В. Яворова // Економіка АПК. – 2012. – № 5. – С. 98-102. 2. Подолянчук О.А. Внутрішньогосподарський контроль у діяльності сільськогосподарських підприємств / О.А. Подолянчук // Економіка АПК. – 2010. – № 10. – С. 102-112.